«Sehrli kolba»

— fan haftaligi ochilishi ssenariysi

Kimyo — fan kechasi, haftalik va bellashuv

butun maktab, 5–11-sinf o‘quvchilari uchun

Davomiyligi: 45 daqiqa atrofida

Bu ssenariy kimyo haftaligining ochilishi bo‘lib, 45 daqiqa atrofida o‘tadi. Hafta rejasi, «Yosh kimyogar» qasamyodi, ikki xavfsiz oshxona kimyosi tajribasi va «Haqiqat yoki afsona?» zal o‘yini bor.

Agar ssenariy foydali bo‘lsa, uni hamkasblaringiz bilan o‘qituvchilar guruhlarida ham ulashing. Bayram va tadbirlar uchun yana ko‘plab ssenariylarni baxtiyor.uz saytidan topishingiz mumkin.

Shu to‘plam sahifasi: https://baxtiyor.uz/kimyo-ssenariy/

«Senariylar to‘plami» bo‘limi: https://baxtiyor.uz/oqituvchilar-uchun-hamma-narsa/senariylar-to-plami/

«Sehrli kolba» — fan haftaligi ochilishi ssenariysi

MAQSAD

Kimyo fan haftaligini butun maktab uchun qiziqarli va xavfsiz tarzda ochish; oddiy oshxona mahsulotlari bilan koʻrinadigan tajribalar orqali kimyoviy oʻzgarishlarni tushuntirish; hafta tadbirlarini eʻlon qilish.

ISHTIROKCHILAR

Ikki boshlovchi (9–11-sinf), kimyo oʻqituvchisi, 7–8-sinf vakillari, tajriba koʻrsatuvchi oʻquvchilar, sheʻr oʻqiydigan oʻquvchilar.

JIHOZLAR

«Sehrli kolba — kimyo haftaligi» banneri, hafta rejasi plakatlari, xavfsiz tajribalar stoli: 1) keng shaffof idish, 2 osh qoshiq osh sodasi va yarim stakan oddiy oshxona sirkasi (CO_2 pufakchalari), 2) oldindan tayyorlangan qizil karam qaynatmasi (binafsharang tabiiy indikator) va ikki shaffof stakan — birida limon sharbati, ikkinchisida soda eritmasi, 3) oldindan oʻstirilgan osh tuzi kristali namunasi, himoya koʻzoynagi va qoʻlqop (namuna sifatida).

TADBIR REJASI

Ochilish va hafta jadvali — 7 daqiqa. Sheʻr va «Yosh kimyogar» qoidasi — 6 daqiqa. Ikki xavfsiz tajriba namoyishi — 14 daqiqa. «Haqiqat yoki afsona?» oʻyini — 10 daqiqa. Kristal koʻrgazmasi va yakun — 8 daqiqa. Jami: 45 daqiqa atrofida.

OʻQITUVCHI UCHUN ESLATMA

Tajriba koʻrsatuvchi oʻquvchilar albatta xalat va himoya koʻzoynagi taqsin — bu tomoshabinlarga laboratoriya intizomini koʻrsatadi. Sahnada hech qanday yonuvchan modda, ammiak yoki kuchli kislota ishlatilmasin. Qizil karam qaynatmasini tadbirdan bir soat oldin tayyorlab, sovitib olib keling.

TADBIRNING BORISHI

(Musiqa. Sahnada hafta rejasi va rangli qogʻozdan yasalgan kolbalar.)

1-boshlovchi: Assalomu alaykum, aziz ustozlar va oʻquvchilar! Bugun maktabimizda «Sehrli kolba» nomli kimyo haftaligi boshlanmoqda!

2-boshlovchi: Bu hafta davomida kimyoning moʻjizaviy, lekin aniq qonunlarga boʻysunadigan olamiga sayohat qilamiz. Dushanba — ochilish va xavfsiz tajribalar. Seshanba — «Mendeleyev jadvalidan bir element» plakatlar koʻrgazmasi.

Chorshanba — sinflararo bellashuv. Payshanba — maishiy kimyoda xavfsizlik soati. Juma — yakun va taqdirlash.

1-boshlovchi: Kimyo darsini endi boshlagan 7-sinf o‘quvchilarini sahnaga taklif qilamiz! Keling, avval she‘r eshitamiz.

1-o‘quvchi (she‘r):

Men kimyogar bo‘lolmasdim,
Maktabdayoq bilardim.
Mendeleev jadvalini
Yodlab nima qilardim?

(Erkin Vohidov, «She‘riyatni anglash» she‘ridan)

Kimyo o‘qituvchisi (kulib): Albatta, jadvalni quruq yodlash emas, elementlarning xossasi va mantiqini tushunish muhim! Yosh kimyogarlarimizdan bitta va‘da olamiz: «Laboratoriyada avval xavfsizlik, hech narsani ta‘tib ko‘rmayman va ustoz ruxsatisiz aralashtirmayman!»

(7-sinf o‘quvchilari birgalikda takrorlaydi.)

1-LAVHA. XAVFSIZ TAJRIBALAR NAMOYISHI

2-boshlovchi: Endi oddiy oshxona mahsulotlari kimyosi! Sahnada ikkita tajriba.

(1-tajriba: Rangli indikator. Tajribachi-o‘quvchi xalat va himoya ko‘zoynagida uchta shaffof stakan ko‘rsatadi: o‘rtada binafsharang qizil karam suvi, chapda limon sharbati, o‘ngda soda eritmasi. Karam suvini ikki stakanga quyadi — biri pushti-qizil, ikkinchisi yashil-ko‘kish tusga kiradi.)

Tajribachi-1: Bu — sehrgarlik emas, tabiiy indikator! Qizil karam tarkibida antotsianin moddasi bor. Kislotali muhitda (limon sharbatida) u qizg‘ish rangga, ishqoriy muhitda (soda eritmasida) esa ko‘k-yashil rangga kiradi.

(2-tajriba: Ko‘rinmas gaz. Tajribachi shaffof idishga 2 qoshiq osh sodasi solib, ustidan biroz sirka quyadi. Kuchli ko‘piklanish boshlanadi.)

Tajribachi-2: Bu pufakchalar — karbonat angidrid gazi. Kislota va soda reaksiyaga kirishib, yangi moddalar — tuz, suv va gaz hosil qildi. Xuddi shu reaksiya xamirni g‘ovak va yumshoq qilishda ham ishlaydi!

(Shuningdek, oldindan ipda o‘stirilgan osh tuzi kristali namunasi zalga ko‘rsatiladi.)

2-o‘quvchi (she‘r):

Ko‘k yuzida pag‘a bulut – oq bulut,
Oq bulutdan sut yog‘armi yoki qut?

Pag‘a bulut – yaxshi ko‘klam elchisi.
Havolarda yomg‘ir isi, sel isi...

(Mirtemir, «Bulut» she‘ridan)

2-LAVHA. «HAQIQAT YOKI AFSONA?» O‘YINI

1-boshlovchi: Endi zal bilan o‘yin! Men fikr aytaman. To‘g‘ri bo‘lsa «Haqiqat!», xato bo‘lsa «Afsona!» deng.

— Sof oltin havo va suvda zanglamaydi. (Haqiqat.)

— Suv faqat suyuq holatda bo‘ladi, muz va bug‘ boshqa moddadir. (Afsona — uchalasi ham H_2O ning turli agregat holatlari.)

— Kimyoviy reaksiya natijasida dastlabki moddalardan xossasi boshqa yangi modda hosil bo‘ladi. (Haqiqat.)

— Tabiatdagi barcha kimyoviy moddalar sun‘iy va zararli. (Afsona — suv, kislorod, tuz, vitaminlar ham kimyoviy moddalar.)

— Bir xil element turli shaklda uchraydi, masalan uglerod — grafit va olmos. (Haqiqat.)

YAKUN

2-boshlovchi: Mana, kimyo haftaligimiz ham ochildi! Ertaga plakatlar ko‘rgazmasida va chorshanbadagi bellashuvda faol bo‘ling.

KECHADAN KEYIN

Qiziquvchi o‘quvchilarga o‘qituvchi ko‘rsatmasiga ko‘ra uyda iliq suvda osh tuzi eritmasidan kichik kristal o‘stirish loyihasini bering (natijalar juma kuni ko‘rgazmaga qo‘yiladi).